Published May 5, 2011

Klapalekiana, **47**: 67–73, 2011
ISSN 1210-6100

Invasion of the treehopper *Stictocephala bisonia* (Hemiptera: Cicadomorpha: Membracidae) into the Czech Republic: current distribution and first records from Bohemia

Invaze ostnohřbetky *Stictocephala bisonia* (Hemiptera: Cicadomorpha: Membracidae) v České republice: aktuální rozšíření a první údaje z Čech

Pavel LAUTERER[1)], Igor MALENOVSKÝ[1)] & Pavel ŠPRYŇAR[2)]

[1)] Department of Entomology, Moravian Museum, Hviezdoslavova 29a, CZ-627 00 Brno; e-mail: ento.laut@volny.cz, imalenovsky@mzm.cz
[2)] Department of Botany, Faculty of Science, Charles University, Benátská 2, CZ-128 01 Praha 2; e-mail: sprynar@natur.cuni.cz

Auchenorrhyncha, alien species, central Europe, Bohemia, Moravia

Abstract. The invasive Nearctic treehopper *Stictocephala bisonia* Kopp et Yonke, 1977 was first recorded from the Czech Republic in 1994. Since that time, it has spread to lowlands and low hilly regions mainly in southern and northern Moravia. Recently, it has also been found in central Moravia. In autumn 2010, *S. bisonia* was recorded for the first time in north-eastern and central Bohemia. We present a list of these and other recent records as well as an up-to-date map of the distribution of *S. bisonia* in the Czech Republic.

The treehopper *Stictocephala bisonia* Kopp et Yonke, 1977 (Figs 1–2) is native to North America from where it was introduced into Europe (probably with fruit tree cuttings, first record from 1912 from former southern Hungary: "Kevevára" [= Kovin in today's Vojvodina, Serbia], published by Horváth 1912), North Africa, Caucasus, Kazakhstan, central Asia, and the Hawaiian Islands (Metcalf & Wade 1965, Arzone et al. 1987, Emeljanov 1994). In Europe, it is currently known from 23 countries in the south-eastern, western and central parts (Mifsud et al. 2010) with the northern boundary in the Netherlands, Thuringia, Saxony-Anhalt and Berlin in Germany and the environs of Warsaw in Poland (Raemakers 2006; Klaus et al. 2007; Worschech 2008; H. Nickel and D. Swierczewski, pers. comm.). In the Czech Republic, *S. bisonia* was first recorded in 1994 in south-eastern Moravia (Lauterer 1995, 1996) and then spread relatively rapidly in southern and north-eastern Moravia (Chládek 1998, Kočárek 2005, 2006; Kuras 2005; Malenovský & Lauterer 2006). We provide here the first data from Bohemia and central Moravia and supplement recent records from southern and northern Moravia.

Stictocephala bisonia is currently widespread in lowlands and low hilly regions of Moravia, central and north-eastern Bohemia (Fig. 3), with the great majority of records being situated below 350 m a.s.l. (but it occurrs at least up to 570 m a.s.l. in the White Carpathian Mts.: Nedašov, Jalovcová stráň Nature Reserve – Malenovský & Lauterer 2006). Especially in south Moravia, it is already common and a further spreading may be expected in other regions.

Stictocephala bisonia is found in the Czech Republic in various habitats, especially on sunny woody margins and in tall ruderal herb vegetation along streams and water bodies, ruderal areas in cities, abandoned quarries and sandpits, former military training areas, dry grasslands with scattered shrubs, and orchards. It is polyphagous on various dicotyledonous

Fig. 1. *Stictocephala bisonia* Kopp et Yonke, 1977, adult. Size 8–10 mm. Photograph by L. Dembický.
Obr. 1. *Stictocephala bisonia* Kopp et Yonke, 1977, dospělec. Velikost 8–10 mm. Foto L. Dembický.

plants, with larval development usually on tall herbs and oviposition on twigs of woody plants, e.g. fruit trees and willows (Janský et al. 1988, Nickel 2003). *Stictocephala bisonia* is an occasional pest of fruit trees, causing injuries to young twigs by cutting the bark and phloem during the oviposition, frequently resulting in their dieback and facilitating a transmission of fungal and bacterial diseases (e.g. Lauterer & Zacha 1984, Lauterer 1995). Damage due to the feeding of adults and larvae has also been reported also e.g. on grapevine and alfalfa (Vidano 1963, 1964; Seljak 2002).

LIST OF NEW RECORDS FROM THE CZECH REPUBLIC

The voucher material is deposited in the collection of the Moravian Museum, Brno except where otherwise indicated. The localities cited are ordered according to the field code numbers (given in parentheses) in the faunistic and floristic grid mapping system of Central Europe (Ehrendorfer & Hamann 1965, Pruner & Míka 1996; cf. Fig. 3). Most of the records of *S. bisonia* in the Czech Republic before 2005 were summarized by Malenovský & Lauterer (2006) and are not repeated here.

Bohemia or.: Hořice (distr. Jičín), 5 km SE, apple orchard (5660a), 300 m a.s.l., 10.viii.2010, ca. 20 spec. observed, 1 ♂ 2 ♀♀ collected, H. Ludvíková leg., P. Lauterer det. **Bohemia centr.**: Milovice, 1 km N, protective zone of the Pod Benáteckým vrchem Nature Reserve, tall ruderal herb vegetation in a former military training area, 50°14′15.2″N, 14°52′55.5″E [WGS-84] (5755c), 205 m a.s.l., 5.ix.2010, 5 ♂♂ 1 ♀, I. Malenovský leg. et det.; Praha-Řepy, ruderal herb

Fig. 2. *Stictocephala bisonia* Kopp et Yonke, 1977, fifth instar larva. Size 7 mm. Photograph by L. Dembický.
Obr. 2. *Stictocephala bisonia* Kopp et Yonke, 1977, larva pátého instaru. Velikost 7 mm. Foto L. Dembický.

vegetation on the eastern margin of the Sídliště Řepy I housing estate, E of the Mrkvičkova street, 50°04′01.1″N, 14°19′18.5″E [WGS-84] (5951b), 330 m a.s.l., 6.x.2010, beaten from herbs, 1 ♀ and 9.x.2010, beaten from *Galega officinalis*, 2 ♀♀, P. Špryňar leg., det. et coll.

Moravia bor.: Bohumín-Skřečoň (6076c), 220 m a.s.l., 6.viii.2010, 1 ♂, P. Kočárek leg., det. et coll.; Bohuslavice (distr. Šumperk), in the village (6167d), 260 m a.s.l., 1.ix.2010, 1 spec., L. Paštová observ. (documented by photo), P. Špryňar det.; Ostrava-Koblov, orchard (6175b), 230 m a.s.l., 2.ix.2008, 4 ♀♀; Havířov-Prostřední Suchá, sedimentation basin (6276b), 250 m a.s.l., 22.viii.2009, 1 ♀; all P. Kočárek leg., det. et coll. **Moravia centr.**: Olomouc-Holice, 49°34′40″N 17°16′97″E [WGS-84] (6469b), 210 m a.s.l., 27.viii.2009, 1 ♂, M. Březíková leg., P. Lauterer det.; Výkleky (distr. Přerov, 6470b), ca. 340 m a.s.l., ix.2008, M. Fiala leg. et det. (data from www.biolib.cz; Fiala 2010); Grymov (near Přerov), on the left bank of the Bečva river near the bridge, NE of the village (6571a), 215 m a.s.l., 11.ix.2007, sweeping on *Erigeron annuus* and *Solidago canadensis*, 1 ♀; Chvalčov (near Bystřice pod Hostýnem), SE part of the village, 49°23′06.11″N, 17°43′00.15″E [WGS-84] (6672a), 400 m a.s.l., 11.ix.2007, beaten from *Alcea rosea*, 1 ♀; both P. Špryňar leg., det. et coll. **Moravia mer.**: Brno-Řečkovice and Brno-Ivanovice (6765a), dry ruderal vegetation, 300 m a.s.l., 22.viii.2010, 4 ♂♂ 1 ♀, L. Dembický leg., P. Lauterer det.; Brno-Bystrc, 1.7 km SW, road margin in the Vejrostova street (6765c), 330 m a.s.l., 9.viii.2009, 1 ♀; Brno-Kníničky, 2 km NW, shore of the Brněnská přehrada reservoir near Osada cottage colony (6765c), 220 m a.s.l., 9.viii.2009, 1 ♀; Brno-Komín, 1 km NW, Komínský vršek (= Panský kopec) hill (6765c), 270 m a.s.l., 8.viii.2009, 1 ♂; Brno-Komín, 1 km NE, 'Sítí' (6765c), abandoned orchards, 250 m a.s.l.,

8.viii.2009, 3 ♂♂ 2 ♀♀; all I. Malenovský leg. et det.; Brno-Maloměřice, 1.3 km NE, Svitava river valley, Maloměřický lom, abandoned granodiorite quarry (6765d), 240 m a.s.l., viii.2008, 1 ♂, P. Baňař leg., I. Malenovský det.; Brno-Maloměřice, 2 km E, Hády hill, Městský lom, Růženin lom and Džungle, abandoned limestone quarries (6766c), 320–400 m a.s.l., 8.ix.2008, 4 ♂♂ 1 ♀, and 17.vii.2009, 1 ♂, 1 larva; all I. Malenovský leg. et det.; Brno-Líšeň, 2 km N, Malý lom, abandoned limestone quarry (6766c), 370 m a.s.l., viii.2008, 2 ♂♂, P. Baňař leg., I. Malenovský det.; Příbram na Moravě (6863b), 450 m a.s.l., 20.vii.2010, 1 larva, A. Přidal leg. et coll., I. Malenovský det.; Brno-Bosonohy, 0.5 km NE, Bosonožský lom, abandoned diorite quarry (6865a), 300 m, 5.ix.2010, 1 ♀; Brno-Nový Lískovec, Kamenný vrch hill (6865a), 350 m a.s.l., 5.ix.2010, 1 ♀, both L. Dembický leg., P. Lauterer det.; Brno-Černovice, 1.5 km SE, Černovická pískovna sandpit (6865b), 240 m a.s.l., 13.ix.2008, 1 ♀; Brno-Štýřice, Kohnova cihelna, abandoned brickfield (6865b), 290 m a.s.l., 3.–4.ix.2008, 3 ♂♂ 3 ♀♀, 1 larva; Brno-Přízřenice, 1 km S, 'Stará řeka', banks of the Svratka river (6865d), 12.ix.2008, 1 ♂ 2 ♀♀; all I. Malenovský leg. et det.; Brno-Chrlice, 1.3 km SW, 'Mokřina u dálnice' (6865d), fragment of floodplain forest, 190 m a.s.l., 9.ix.2008, 1 ♂, P. Baňař & I. Malenovský leg., I. Malenovský det.; Brno-Chrlice, 1.3 km SE, along the Dvorský potok brook (6866c), 205 m a.s.l., 1 ♂, 2 ♀♀, and Brno-Tuřany, 2 km SE, spring area of the Dvorský potok brook (6866c), 220 m a.s.l., 1 ♀, both 20.viii.2008, P. Baňař leg., I. Malenovský det.; Dolní Dubňany, 1.2 km NE, Široký proposed Nature Monument (6963a), 330 m a.s.l., 29.vii.2009, 1 ♀ and 9.ix.2009, 1 ♂; Dolní Dubňany, 1.7 km N, Ve Žlebě proposed Nature Monument (6963a), 340–370 m a.s.l., 9.ix.2009, 1 ♂ 1 ♀; Syrovice, 1.5 km N, Bezourek proposed Nature Monument (6965a), 240–250 m a.s.l., 19.viii.2009, 2 ♂♂; Blučina, 1 km SW, Nové hory Nature Monument (6965d), 250–320 m a.s.l., 19.viii.2009, 2 ♂♂ 1 ♀; all P. Baňař & I. Malenovský leg. et det.; Pohořelice-Smolín (6965c), 180 m a.s.l., 27.viii.2010, 1 ♀, L. Dembický leg., P. Lauterer det.; Věteřov (6968c), 300 m a.s.l., iv.2003, damage on fruit trees (data from Státní rostlinolékařská správa Praha 2004); Slavičín, garden in the Dlouhá street (6973a), 350 m a.s.l., 22.vii.2010, 1 ♀; Pouzdřany, near the Pouzdřanská step National Nature Reserve (7065d), 24.ix.2010, sweeping on grassland, 1 ♀, both P. Špryňar leg., det. et coll.; Kurdějov, 0.5 km W and 1.5 km NW, Kamenný vrch hill (7066a), 230–320 m a.s.l., 21.viii.2009, 1 ♂ 2 ♀; Hustopeče u Brna, 1.5 km NE, Přední kopaniny proposed Nature Monument (7066a), 230–290 m a.s.l., 18.viii.2009, 1 ♀; Popice (near Hustopeče), 1.5 km N, Hochberk proposed Nature Monument (7066c), 210–280 m a.s.l., 12.vii.2009, 1 ♀ and 20.viii.2009, 5 ♂♂; Němčičky (near Hustopeče), 0.6 km NW, Stračí proposed Nature Monument (7066d), 250–280 a.s.l.,: 20.viii.2009, 2 ♀; Čejč, 2 km SE, Bílý kopec u Čejče proposed Nature Monument (7067d), 190–215 m a.s.l., 24.viii.2009, 1 ♂ 2 ♀♀; Skoronice (7068b), 200 m a.s.l., iii.2004, damage on fruit trees (data from Státní rostlinolékařská správa Praha 2005); Dubňany (7068d), 210 m, iv.2003, damage on fruit trees (data from Státní rostlinolékařská správa Praha 2004); Blatnička, 1.7 km NW, Milejovské louky proposed Nature Monument (7071c), 290–315 m a.s.l., 16.viii.2009, 1 ♂ 1 ♀; all P. Baňař & I. Malenovský leg., I. Malenovský det.; Starý Hrozenkov, 1 km N, Hrozenkovský lom, abandoned basalt quarry (7073a), 510 m a.s.l., 8.viii.2007, 1 ♂ 2 ♀♀ and 22.ix.2007, 1 ♂ 1 ♀, I. Malenovský leg. et det.; Břežany (7164a), 230 m a.s.l., 16.viii.2009, 1 ♀, L. Dembický leg., P. Lauterer det.; Perná, 0.5 km NW, vineyards (7165d), 310 m, 12.viii.2010, 6 ♂♂ 1 ♀; Lednice-Nejdek (7166d), ruderal vegetation around agricultural buildings, 170 m a.s.l., 12.viii.2010, 1 ♀; Lednice, 3 km W (7266b), ruderal vegetation along road, 170 m a.s.l., 12.viii.2008, 5 ♂♂ 2 ♀♀, all M. Starý leg., P. Lauterer det.; Sedlec, 1.6 km SW, Skalky

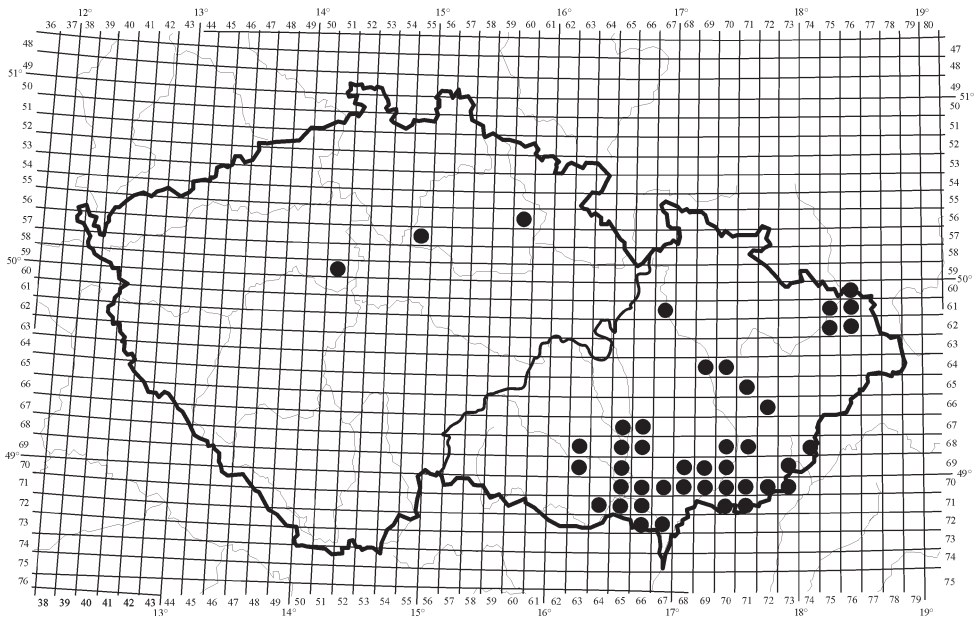

Fig. 3. Distribution of *Stictocephala bisonia* Kopp et Yonke, 1977 in the Czech Republic based on Malenovský & Lauterer (2006) and the new data in this paper.
Obr. 3. Rozšíření druhu *Stictocephala bisonia* Kopp et Yonke, 1977 v České republice podle práce Malenovský & Lauterer (2006) a se zahrnutím nových údajů v tomto článku).

u Sedlece proposed Nature Monument (7266a), 200–260 m a.s.l., 1.vii.2009, 1 larva and 14.viii.2009, 1 ♂; Úvaly, 1.8 km SW, Kameníky proposed Nature Monument (7266c), 280 m a.s.l., 14.viii.2009, 1 ♂; all P. Baňař & I. Malenovský leg., I. Malenovský det.

ACKNOWLEDGEMENTS. We thank Milena Březíková (State Phytosanitary Administration, Olomouc), Hana Ludvíková (Research and Breeding Institute of Pomology, Holovousy), Ladislava Paštová (Institute of Botany, Průhonice), Petr Baňař, Luboš Dembický (both Moravian Museum, Brno), Petr Kočárek (University of Ostrava), Antonín Přidal (Mendel University, Brno) and Martin Starý (Palacký University, Olomouc) for gifts of material or information on their collections, and Dariusz Swierczewski (Jan Dlugosz University in Czestochowa) and Herbert Nickel (University of Göttingen) for the information on the occurrence of *S. bisonia* in Poland and Germany, respectively. Luboš Dembický kindly took the photographs. The paper was partly supported by the grant from the Ministry of Culture (MK 00009486201, to the Moravian Museum Brno).

REFERENCES

ARZONE A., VIDANO C. & ALMA A. 1987: Auchenorrhyncha introduced into Europe from the Nearctic region: Taxonomic and phytopathological problems. Pp. 3–17. In: WILSON M. R. & NAULT L. R. (eds.): *Proceedings of the 2nd International Workshop on Leafhoppers and Planthoppers of Economic Importance, held Provo, Utah, USA, 28th July – 1st August 1986.* London, CIE.

CHLÁDEK F. 1998: Doplňky k fauně suchozemských bezobratlých CHKO Pálava – biosférická rezervace UNESCO. (Addition to Terrestrial Invertebrates of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO). *Tetrix* **1**: 16 (in Czech, English title).

EHRENDORFER F. & HAMANN U. 1965: Vorschläge zu einer floristischen Kartierung von Mitteleuropa. *Berichte der Deutschen Botanischen Gesellschaft* **78**: 35–50.

EMELJANOV A. F. 1994: New records of buffalo treehopper, Stictocephala bisonia Kopp & Yonke, from temperate Asia (Homoptera: Membracidae). *Zoosystematica Rossica* **2**: 246.
FIALA M. 2010: Ostnohřbetka ovocná, Stictocephala bisonia Kopp & Yonke, 1977. In: *BioLib.cz*, http://www.biolib.cz/cz/taxonimage/id69129/?taxonid=103652 (accessed 8 November 2010).
HORVÁTH G. 1912: Az amerikai bivalykabócza Magyarországon. [The American buffalo-treehopper in Hungary]. *Rovartani Lapok* **19**: 145–147 (in Hungarian).
JANSKÝ V., KRIŠTÍN A. & OKÁLI I. 1988: Der gegenwärtige Stand der Verbreitung und neue Erkenntnisse über die Bionomie der Art Stictocephala bisonia (Homoptera, Membracidae) in der Slowakei. *Biológia* (Bratislava) **43**: 527–533.
KLAUS D., WITSACK W., ENGE D. & JEWORUTZKI A. 2007: Fund der Büffelzikade (Stictocephala bisonia Kopp & Yonke, 1977) im südlichen Sachsen-Anhalt (Auchenorrhyncha, Membracidae). *Entomologische Nachrichten und Berichte* **51**: 203–206.
KOČÁREK P. 2005: Nálezy ostnohřbetky Stictocephala bisonia (Hemiptera: Membracidae) v Moravskoslezském kraji. (Findings of the tree-hopper Stictocephala bisonia (Hemiptera: Membracidae) in Moravian-Silesian Region (Czech Republic)). *Práce a Studie Muzea Beskyd*, *Přírodní Vědy* **15**: 219 (in Czech, English title).
KOČÁREK P. 2006: Invaze ostnohřbetky americké v ČR. (Invasion of the Buffalo Treehopper in the Czech Republic). *Živa* **54**: 222 + lxxx (in Czech, separate English summary).
KURAS T. 2005: Nález ostnohřbetky Stictocephala bisonia Kopp & Yonke, 1977 na severní Moravě (Homoptera: Auchenorrhyncha, Membracidae). (Record of the American buffalo treehopper (Stictocephala bisonia Kopp & Yonke, 1977) in North Moravia (Homoptera: Auchenorrhyncha, Membracidae)). *Časopis Slezského Zemského Muzea Opava (A)* **54**: 192 (in Czech, English summary).
LAUTERER P. 1995: Ostnohřbetka Stictocephala bisonia – nový škůdce na Moravě. [Treehopper Stictocephala bisonia – a new pest in Moravia]. *Rostlinolékař* **6(1)**: 17 (in Czech).
LAUTERER P. 1996: Faunistic novelties of leafhoppers (Homoptera, Auchenorrhyncha) from the territory of the Czech Republic, with notes on the fauna of Slovakia. *Acta Musei Moraviae*, *Scientiae Naturales* **80** (1995): 235–242.
LAUTERER P. & ZACHA V. 1984: Ostnohřbetka Stictocephala bisonia jako škůdce ovocných stromů na jižním Slovensku. (Buffalo tree-hopper, Stictocephala bisonia, as a fruit-tree pest in southern Slovakia). *Sborník ÚVTIZ – Ochrana rostlin* **20(LVII)**: 39–45 (in Czech, English and Russian summaries).
MALENOVSKÝ I. & LAUTERER P. 2006: Stictocephala bisonia Kopp & Yonke, 1977. Pp. 269–271. In: MLÍKOVSKÝ J. & STÝBLO P. (eds): *Nepůvodní druhy fauny a flóry České republiky.* [*Alien species in fauna and flora of the Czech Republic*]. Český svaz ochránců přírody, Praha, 496 pp. (in Czech).
METCALF Z. P. & WADE V. 1965: *General catalogue of the Homoptera. A supplement to Fascicle I – Membracidae of the General catalogue of the Hemiptera Membracoidea in two sections. Section II. Part 1 – Membracidae.* North Carolina State University, Raleigh, 1552 pp.
MIFSUD D., COCQUEMPOT C., MÜHLETHALER R., WILSON M. & STREITO J.-C. 2010: Other Hemiptera Sternorrhyncha (Aleyrodidae, Phylloxeroidea, and Psylloidea) and Hemiptera Auchenorrhyncha. Chapter 9.4. In: ROQUES A., KENIS M., LEES D., LOPEZ-VAAMONDE C., RABITSCH W., RASPLUS J.-Y. & ROY D. B. (eds.): Alien terrestrial arthropods of Europe. *BioRisk* **4**: 511–552.
NICKEL H. 2003: *The leafhoppers and planthoppers of Germany (Hemiptera, Auchenorrhyncha): Patterns and strategies in a highly diverse group of phytophagous insects.* Pensoft Publishers, Sofia-Moscow and Goecke & Evers, Keltern, 460 pp.
PRUNER L. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. (List of settlements in the Czech Republic with associated map field codes for faunistic grid mapping system). *Klapalekiana* **32 (Suppl.)**: 1–175 (in Czech, English summary).
RAEMAKERS I. P. 2006: De doorncicade Stictocephala bisonia (Homoptera: Membracidae) heeft Nederland bereikt. (Stictocephala bisonia (Homoptera: Membracidae) has reached the Netherlands). *Entomologische Berichten* (Amsterdam) **66**: 26 (in Dutch, English summary).
SELJAK G. 2002: Non-European Auchenorrhyncha (Hemiptera) and their geographical distribution in Slovenia. *Acta Entomologica Slovenica* **10**: 97–101.
STÁTNÍ ROSTLINOLÉKAŘSKÁ SPRÁVA PRAHA 2004: Přehled výskytu některých škodlivých organismů a poruch na území ČR v roce 2003. Some Harmful Organisms and Disorders of Cultivated Plants Occurring in the Czech Republic in 2003. Übersicht über das Auftreten einiger Krankheiten und Schädlinge der Kulturpflanzen in der Tschechischen Republik in Jahre 2003. Státní rostlinolékařská správa, Praha, 112 pp. (in Czech, English and German title), http://eagri.cz/public/web/file/69483/Prehled_vyskytu_2003.pdf (accessed 5 January 2011).

STÁTNÍ ROSTLINOLÉKAŘSKÁ SPRÁVA PRAHA 2005: Přehled výskytu některých škodlivých organismů a poruch na území ČR v roce 2004. Some Harmful Organisms and Disorders of Cultivated Plants Occurring in the Czech Republic in 2004. Übersicht über das Auftreten einiger Krankheiten und Schädlinge der Kulturpflanzen in der Tschechischen Republik in Jahre 2004. Státní rostlinolékařská správa, Praha, 113 pp. (in Czech, English and German title), http://eagri.cz/public/web/file/69485/Prehled_SO_a_poruch_CR_2004.pdf (accessed 5 January 2011).

VIDANO C. 1963: Deviazione trofica ampelofila della Ceresa bubalus Fabricius e rispondenza reattiva del vegetale. *Atti della Academia delle Scienze di Torino* **98**: 193–212.

VIDANO C. 1964: Reperti inediti biologici e fitopatologici delle Ceresa bubalus Fabricius quale nuovo fitomizo della vite. *Rivista di Vinocultura e di Enologia di Conegliano* **17**: 457–482.

WORSCHECH K. 2008: Ein Nachweis der Büffelzikade (Stictocephala bisonia Kopp & Yonke, 1977) für Thüringen (Auchenorrhyncha, Membracidae). *Mitteilungen des Thüringer Entomologenverbandes e. V.* **15**: 33–35.

SOUHRN

Ostnohřbetka *Stictocephala bisonia* Kopp et Yonke, 1977 (obr. 1–2) pochází ze Severní Ameriky, odkud byla zavlečena do Evropy (první údaj je z roku 1912 z území dnešní Vojvodiny v Srbsku; Horváth 1912), severní Afriky, na Kavkaz, do Kazachstánu, střední Asie a na Havajské ostrovy (Metcalf & Wade 1965, Arzone et al. 1987, Emeljanov 1994). V Evropě je v současnosti známá z 23 států západní, střední a jihovýchodní Evropy (Mifsud et al. 2010), severní hranice jejího rozšíření zde probíhá Nizozemím, Německem (spolkové země Duryňsko, Sasko-Anhaltsko a Berlín) a Polskem (okolí Varšavy) (Raemakers 2006; Klaus et al. 2007; Worschech 2008; H. Nickel a D. Swierczewski, pers. comm.). V České republice byl druh *S. bisonia* poprvé zaznamenán v roce 1994 na jihovýchodní Moravě (Lauterer 1995, 1996). Poté se začal poměrně rychle rozšiřovat na území jižní a severovýchodní Moravy (Chládek 1998, Kočárek 2005, 2006; Kuras 2005; Malenovský & Lauterer 2006). V této práci předkládáme první údaje z Čech (Hořice, Milovice, Praha-Řepy, všechny nálezy z roku 2010) a ze střední Moravy (Olomouc-Holice, Výkleky, Grymov, Chvalčov) a doplňujeme další nálezy z jižní a severní Moravy.

Ostnohřbetka *S. bisonia* je v ČR v současnosti rozšířená v nížinách a pahorkatinách Moravy a středních a východních Čech (obr. 3); převažují údaje z nadmořských výšek pod 350 m n. m. (druh ale stoupá přinejmenším až do výšky 570 m n. m.: Bílé Karpaty, Nedašov, přírodní rezervace Jalovcová stráň – Malenovský & Lauterer 2006). Zejména na jižní Moravě je tato ostnohřbetka už běžná a její další šíření lze očekávat i v ostatních regionech.

Stictocephala bisonia se v ČR vyskytuje na rozmanitých biotopech, zvláště na osluněných lesních okrajích a na vysoké ruderální vegetaci podél vodních toků a nádrží, na rumištích ve městech, v opuštěných lomech a pískovnách, na bývalých vojenských cvičištích, v travinných porostech s roztroušenými křovinami (např. fragmentech stepí a lesostepí) a v ovocných sadech. Živí se polyfágně na různých druzích dvouděložných rostlin, larvální vývoj probíhá zejména na statných bylinách. Vajíčka ale klade na větvičky dřevin, např. ovocných stromů nebo vrb (Janský et al. 1988, Nickel 2003). *Stictocephala bisonia* je příležitostným škůdcem ovocných stromů, neboť při kladení vajíček rozřezává kladélkem borku a lýko mladých větviček, což umožňuje přenos houbových a bakteriálních chorob a často vede k pozdějšímu odumření větviček (např. Lauterer & Zacha 1984, Lauterer 1995). Škody způsobené sáním dospělců i larev byly rovněž zaznamenány např. na vojtěšce a vinné révě (Vidano 1963, 1964; Seljak 2002).

Vítáme zasílání údajů o nálezech této ostnohřbetky v oblastech ČR, odkud dosud není známa, na adresu některého z autorů.